

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

SO-III.431.9.2022

Olsztyn, 28 czerwca 2022r.

**Pan
Zbigniew Pietkiewicz
Burmistrz Miasta i Gminy Frombork**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę sprawdzającą przeprowadzono w Urzędzie Miasta i Gminy Frombork (NIP 5821320033, REGON 000529284) z siedzibą przy ul. Młynarskiej 5a, 14-530 Frombork, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego we Fromborku.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli funkcję Burmistrza Miasta i Gminy Frombork (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Zbigniew Pietkiewicz, który stanowisko to objął 4 listopada 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Magdalena Michalczevska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 3/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-V.0030.301.2022 z 28 kwietnia 2022 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 3/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.302.2022 z 28 kwietnia 2022 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 10 maja 2022 r., a zakończono 2 czerwca 2022 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod nr 2.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. przez Urząd Stanu Cywilnego we Fromborku zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z 16 listopada 2020 r. nr SO-III.431.11.2020, sporządzonym po kontroli problemowej w zakresie rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę sprawdzającą przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135) w związku z art. 6 ust. 1 i art.11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 709 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 707).

Kontrola została przeprowadzona zdalnie, a ustalenia zostały oparte na dokumentacji spraw przekazanej przez jednostkę kontrolowaną w postaci elektronicznej, za pośrednictwem platformy ePUAP oraz na nośniku danych.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Bieżąca kontrola była kontrolą sprawdzającą sposób wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 16 listopada 2020 r. nr SO-III.431.11.2020, które zostało doręczone Burmistrzowi Miasta i Gminy Frombork w dniu podpisania. Organ kontroli wniósł o:

1. W miarę możliwości lokalowych wydzielenie odrębnego pomieszczenia na archiwum urzędu stanu cywilnego.
2. Zapewnienie każdorazowo dokładnej weryfikacji poprawności danych wpisywanych do aktów stanu cywilnego sporządzanych w trybie zwykłym i szczególnym.
3. W przypadku rejestracji zdarzenia w trybie art. 99 p.a.s.c. uzupełnienie brakujących danych od razu, a nie wzmianką dodatkową.
4. Zaktualizowanie formularza wniosku o transkrypcję w taki sposób, aby zawierał żądanie wpisania zagranicznego dokumentu do polskiego rejestru stanu cywilnego, a nie do księgi stanu cywilnego.
5. Dokonywanie rzetelnej oceny przed ewentualnym dołączeniem do aktu małżeństwa wzmianki o jego rozwiązaniu przez organ obcego państwa, czy orzeczenie to jest skuteczne w Polsce z mocy prawa, czy też wymaga uznania przez polski sąd.

6. W przypadku dokonywania transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, sprostowania lub uzupełnienia aktu – wydawanie wnioskodawcy odpisu zupełnego aktu, za pokwitowaniem odbioru.
7. Dokonywanie sprostowania aktu stanu cywilnego wyłącznie w oparciu o ściśle określone w art. 35 ust. 1 p.a.s.c. środki dowodowe stwierdzające zdarzenie wcześniejsze.
8. Udzielanie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu oczekiwania na zawarcie małżeństwa, o którym mowa w art. 4 k.r.o. zgodnie z art. 76 ust. 10 p.a.s.c., tj. na piśmie.
9. W sprawie nr USC.5350.1.2020 – przekazanie kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt małżeństwa, oryginału protokołu przyjęcia oświadczenia o powrocie rozwiedzionego małżonka do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, w celu dołączenia do akt zbiorowych.
10. Przekazywanie protokołu przyjęcia oświadczenia o uznaniu ojcostwa kierownikowi, który sporządził akt urodzenia dziecka, z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 63 ust. 3 p.a.s.c., tj. w ciągu jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia tego protokołu.
11. Zachowanie szczególnej staranności przy migracji aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oraz wyeliminowanie stwierdzonych w tym zakresie błędów poprzez uzupełnienie brakujących danych oraz unieważnienie i ponowną migrację 4 aktów błędnie przeniesionych do rejestru.
12. Przyjmowanie wniosków o zmianę imienia i nazwiska zawierających wyłącznie wszystkie wymagane ustawowo dane (art. 11 u.z.i.n.).
13. Zamieszczanie w decyzjach o zmianie imienia i nazwiska pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania oraz terminowe przysyłanie tych decyzji właściwym kierownikom urzędów stanu cywilnego – w celu dołączenia stosownej wzmianki do aktu urodzenia bądź małżeństwa.

Pismem nr USC.1710.1.2020, podpisanym i doręczonym organowi kontroli 8 grudnia 2020 r., Burmistrz Miasta i Gminy Frombork poinformował, że pracownik odpowiedzialny za stwierdzone nieprawidłowości został zobowiązany do stosowania zaleceń pokontrolnych. Ponadto wskazał, że „brak odrębnego pomieszczenia na archiwum dla USC jest spowodowane sytuacją lokalową Urzędu Miasta i Gminy, jednakże są czynione starania o wygospodarowanie lokalu na potrzeby archiwum USC. Planowane zamierzenie uzależnione jest od pozyskania odpowiednich środków finansowych na ten cel. Pracownik odpowiedzialny za stwierdzone nieprawidłowości podczas przeprowadzonej kontroli problemowej w USC został zobowiązany do stosowania zaleceń pokontrolnych. Jednocześnie nadmienił, iż w ostatnich dniach

października na potrzeby USC został zainstalowany nowy komputer obsługujący „Źródło”, co powinno ułatwić pracę i nie powodować „zawieszania się systemu podczas pracy i utraty połączenia ze „Źródłem”. Stary komputer był wyeksploatowany i nie dostosowany do obecnej technologii, zdarzały się przerwy podczas pracy i samoczynne wyłączenie komputera, co skutkowało przerywaniem wykonywanych czynności. Wszystkie inne stwierdzone uchybienia wymienione w projekcie wystąpienia pokontrolnego, a nie wymienione w powyższym piśmie zostały przyjęte do wiadomości i stosowania. W celu usunięcia uchybienia w zakresie naruszenia przepisów prawa zastępca kierownika USC został pouczone o przestrzeganiu przepisów prawa obowiązujących na zajmowanym stanowisku oraz zobowiązania do zaleceń pokontrolnych”.

Burmistrz poinformował również o wykonaniu zalecenia nr 9 poprzez przekazanie kierownikowi USC, który sporządził akt małżeństwa, oryginału protokołu przyjęcia oświadczenia o powrocie rozwiedzionego małżonka do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, jak również o wykonaniu zalecenia nr 11 poprzez unieważnienie błędnie przeniesionych do rejestru stanu cywilnego 4 aktów i ponowne ich zmigrowanie zgodnie z zapisami w księgach.

W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych sprawdzono sposób i stopień realizacji ww. zaleceń pokontrolnych, z wyjątkiem zalecenia nr 9 i częściowo 11, których wykonanie zostało zweryfikowane i potwierdzone przez organ kontroli w rejestrze stanu cywilnego w ramach monitoringu wykonania zaleceń pokontrolnych:

Ad. 1. W miarę możliwości lokalowych wydzielenie odrębnego pomieszczenia na archiwum urzędu stanu cywilnego.

Z dokonanych ustaleń wynika, że w kontrolowanej jednostce nie zostało wydzielone odrębne pomieszczenie na archiwum urzędu stanu cywilnego, co oznacza utrzymanie stanu uchybienia w tym zakresie i skutkuje niewłaściwym przechowywaniem ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych rejestracji. Kierownik jednostki kontrolowanej wyjaśnił, że „sytuacja lokalowa i finansowa Urzędu Miasta i Gminy w obecnej chwili nie pozwala na wygospodarowanie odpowiedniego pomieszczenia, jednakże są czynione starania o wygospodarowanie osobnego pomieszczenia spełniającego wymogi na archiwum USC”. Osobą odpowiedzialną za uchybienie jest kierownik jednostki kontrolowanej.

Ad. 2. Zapewnienie każdorazowo dokładnej weryfikacji poprawności danych wpisywanych do aktów stanu cywilnego sporządzanych w trybie zwykłym i szczególnym.

Zgodnie z programem kontroli weryfikacji poddano dokumentację 27 z 48 aktów stanu cywilnego sporządzonych w okresie objętym kontrolą (56,25% ogółu spraw). Przeprowadzone badanie wykazało, że we wszystkich przypadkach Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego we Fromborku prawidłowo wpisywał dane do aktów stanu cywilnego, zatem zalecenie pokontrolne w tym zakresie zostało wykonane.

Ad. 3. W przypadku rejestracji zdarzenia w trybie art. 99 p.a.s.c. uzupełnienie brakujących danych od razu, a nie wzmianka dodatkową.

W okresie objętym kontrolą nie było spraw, do których miałyby zastosowanie powyższe zalecenie.

Ad. 4. Zaktualizowanie formularza wniosku o transkrypcję w taki sposób, aby zawierał żądanie wpisania zagranicznego dokumentu do polskiego rejestru stanu cywilnego, a nie do księgi stanu cywilnego.

We wszystkich siedmiu zbadanych sprawach w procedurze transkrypcji zagranicznego aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego wykorzystany został zaktualizowany formularz wniosku o „wpisanie aktu do rejestru stanu cywilnego”. W związku z tym należy stwierdzić, że zalecenie w tym zakresie zostało wykonane.

Ad. 5. Dokonywanie rzetelnej oceny przed ewentualnym dołączeniem do aktu małżeństwa wzmianki o jego rozwiązaniu przez organ obcego państwa, czy orzeczenie to jest skuteczne w Polsce z mocy prawa, czy też wymaga uznania przez polski sąd.

W okresie objętym kontrolą do jednostki kontrolowanej wpłynął jeden wniosek w sprawie dołączenia do aktu małżeństwa wzmianki o rozwodzie na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego. Na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów Zastępca Kierownika USC dokonał prawidłowej oceny, że orzeczenie podlega uznaniu z mocy prawa oraz dołączył wzmiankę dodatkową do aktu. W związku z powyższym należy stwierdzić, że zalecenie zostało wykonane.

Ad. 6. W przypadku dokonywania transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, sprostowania lub uzupełnienia aktu – wydawanie wnioskodawcy odpisu zupełnego aktu, za pokwitowaniem odbioru.

W okresie objętym kontrolą w USC we Fromborku sporządzono na wniosek siedem aktów stanu cywilnego w trybie transkrypcji zagranicznego dokumentu do rejestru, a ponadto dokonano na wniosek jednej czynności sprostowania aktu. We wszystkich sprawach wnioskodawcom wydano odpisy zupełne aktów, a w dokumentacji spraw zamieszczono

pokwitowanie odbioru. W związku z powyższym należy stwierdzić, że zalecenie zostało wykonane.

Ad. 7. Dokonywanie sprostowania aktu stanu cywilnego wyłącznie w oparciu o ściśle określone w art. 35 ust. 1 p.a.s.c. środki dowodowe stwierdzające zdarzenie wcześniejsze.

W okresie objętym kontrolą dokonano jednego sprostowania aktu urodzenia w zakresie nazwiska rodzowego matki na wniosek brata osoby zmarłej, której akt dotyczy. Akt sprostowano na podstawie aktu urodzenia i aktu małżeństwa matki tej osoby, a więc aktów stwierdzających zdarzenia wcześniejsze. W związku z tym należy stwierdzić, że zalecenie w tym zakresie zostało wykonane.

Ad. 8. Udzielanie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu oczekiwania na zawarcie małżeństwa, o którym mowa w art. 4 k.r.o. zgodnie z art. 76 ust. 10 p.a.s.c., tj. na piśmie.

W okresie objętym kontrolą nie było spraw, do których miałyby zastosowanie powyższe zalecenie.

Ad. 10. Przekazywanie protokołu przyjęcia oświadczenia o uznaniu ojcostwa kierownikowi, który sporządził akt urodzenia dziecka, z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 63 ust. 3 p.a.s.c., tj. w ciągu jednego dnia roboczego od dnia sporządzenia tego protokołu.

We wszystkich trzech zbadanych sprawach protokół uznania ojcostwa Zastępca Kierownika USC we Fromborku przesłał kierownikowi urzędu stanu cywilnego właściwemu do sporządzenia aktu urodzenia w terminie określonym w art. 63 ust. 3 p.a.s.c. (w dwóch przypadkach w tym samym dniu co nastąpiło sporządzenie protokołu, a w jednej sprawie następnego dnia roboczego po dniu sporządzenia tego protokołu). Na tej podstawie stwierdzono, że zalecenie w tym zakresie zostało wykonane.

Ad. 11. Zachowanie szczególnej staranności przy migracji aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Sprawdzenie wykonania powyższego zalecenia oparto na analizie dokumentacji 30 z 365 spraw dotyczących migracji aktów stanu cywilnego sporządzonych w księgach stanu cywilnego i przeniesionych do rejestru stanu cywilnego (8,21% ogółu spraw). Ustalono, że w pięciu przypadkach podczas przenoszenia aktów z ksiąg do rejestru wpisano dane, które nie były zamieszczone w tych aktach, ani w aktach zbiorowych dotyczących tych aktów, mianowicie:

- 1) akt urodzenia nr 2802033/00/AU/1960/302852 – wpisano kraj urodzenia;

- 2) akty zgonu nr 2802033/00/AZ/1987/841752, 2802033/00/AZ/1994/486240, 2802033/00/AZ/2005/428210, 2802033/00/AZ/2012/809275 – wpisano nazwiska rodziców osoby zmarłej.

Opisane działania były nieprawidłowe. Z art. 124 ust. 2 p.a.s.c. wynika bowiem, że przeniesienie aktu z księgi do rejestru polega na zamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie, jak również wzmianek dodatkowych, przypisków oraz informacji zawartych w rubryce „uwagi”. Natomiast art. 124 ust. 4 p.a.s.c wskazuje, że kierownik USC, dokonując przeniesienia aktu do rejestru, może z urzędu uzupełnić jego treść w drodze czynności materialno-technicznej, na podstawie dotychczasowych akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, jeżeli informacje zawarte w tych aktach nie budzą wątpliwości, a uzupełnienie treści aktu stanu cywilnego następuje w zakresie informacji niewymaganych w przepisach dotychczasowych, a wymaganych niniejszą ustawą. Zatem uzupełnienie aktu przez kierownika USC na podstawie innych źródeł niż akta zbiorowe rejestracji może nastąpić tylko w trybie art. 37 ust. 1 p.a.s.c., w formie wzmianki dodatkowej. Skutkiem jest konieczność unieważnienia ww. aktów i ich ponownego przeniesienia do rejestru zgodnie z obowiązującym prawem. Osobą odpowiedzialną jest pracownik dokonujący przeniesienia ww. aktów do rejestru.

Kierownik jednostki kontrolowanej wyjaśnił, że podstawą wpisania kraju urodzenia do aktu urodzenia wymienionego w punkcie 1 było „wykonanie zalecenia pokontrolnego, w którym wskazano uzupełnianie w kraju urodzenia”. Trzeba jednak zauważyć, że żadne z zaleceń pokontrolnych sformułowanych w ramach ostatniej kontroli problemowej nie dotyczyło tej kwestii. Podczas wskazanej kontroli stwierdzono jedynie kilka przypadków niewpisania kraju urodzenia w danych przy przeniesionych aktach małżeństwa lub zgonu. W przypadku aktu urodzenia kraj urodzenia jest informacją zamieszczaną w akcie, a nie w danych przy akcie.

Odnośnie do aktów zgonu wymienionych w punkcie 2 kierownik jednostki wyjaśnił, że akty w księgach nie zawierały nazwisk rodziców osób zmarłych. Natomiast przy dokonywaniu migracji aktu zgonu pojawia się wymagalne pole z nazwiskiem rodziców osoby zmarłej. Aby dokonać migracji aktu zgonu i móc uzyskać akceptację systemu można w pole dotyczące nazwiska rodziców wprowadzić kreski, co sugerowałby skreślenie dokonane w księgach stanu cywilnego, które tak naprawdę nie zostało dokonane, lub zaciągnąć nazwiska rodziców z PESEL osoby, której dotyczy akt zgonu. Ponadto wymienione akty zgonu dotyczą mieszkańców gminy Frombork i nazwiska rodziców zostały dodane na podstawie akt zbiorowych będących w posiadaniu USC. Kierownik jednostki nie sprecyzował, o jakie dokumenty chodzi. Z dokonanych ustaleń wynika jednak, że nie były to akta zbiorowe dotyczące przedmiotowych aktów zgonu.

W pozostałych 25 przypadkach akty zostały przeniesione w całości prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą. Wszystkie dane przy aktach zostały uzupełnione, a w księgach naniesiono wzmianki o przeniesieniu aktów do rejestru BUSC, podając numer aktu i datę jego przeniesienia.

W związku z tym należy stwierdzić, że zalecenie w tym zakresie zostało wykonane w części spraw.

Ad. 12. Przyjmowanie wniosków o zmianę imienia i nazwiska zawierających wyłącznie wszystkie wymagane ustawowo dane (art. 11 u.z.i.n.).

W okresie objętym kontrolą wszczęto i zakończono dwa postępowania w sprawie zmiany nazwiska o numerach USC.5355.1.2021 i USC.5355.2.2021.

W obu sprawach wnioski o zmianę nazwiska dotyczyły małoletnich dzieci i zostały złożone przez przedstawicieli ustawowych. Wnioski zawierały wymagane ustawowo dane z wyjątkiem wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia (art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy). Zatem zalecenie nie zostało w całości wykonane. Wnioski zawierały jednak wskazanie miejsca urodzenia dzieci, a jeden z nich również aktualne oznaczenie aktu urodzenia. Na podstawie danych zawartych we wnioskach oraz rejestrów publicznych ustalono organy, które sporządziły akty urodzenia dzieci. Ponadto wnioski pośrednio wskazywały właściwych kierowników USC. Zatem w tym przypadku można mówić o uchybieniu formalnym, które nie wywołało skutków dla kontrolowanej działalności i nie miało wpływu na wynik spraw. Przyczyną uchybienia było stosowanie formularza wniosku o zmianę imienia lub nazwiska nie zawierającego wskazania pełnego zakresu danych, które powinny znaleźć się we wniosku.

Ad. 13. Zamieszczanie w decyzjach o zmianie imienia i nazwiska pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania oraz terminowe przesyłanie tych decyzji właściwym kierownikom urzędów stanu cywilnego – w celu dołączenia stosownej wzmianki do aktu urodzenia bądź małżeństwa.

W decyzjach wydanych w zbadanych sprawach o numerach USC.5355.1.2021 i USC.5355.2.2021 zamieszczono pouczenie o prawie do zrzeczenia się odwołania. Ponadto decyzje te zostały niezwłocznie przesłane do właściwych kierowników USC w celu dołączenia wzmianki do aktów urodzenia.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. W miarę możliwości lokalowych wydzielenie odrębnego pomieszczenia na archiwum urzędu stanu cywilnego.
2. Unieważnienie aktów stanu cywilnego o numerach: 2802033/00/AU/1960/302852, 2802033/00/AZ/1987/841752, 2802033/00/AZ/1994/486240, 2802033/00/AZ/2005/428210, 2802033/00/AZ/2012/809275 oraz ponowne przeniesienie treści aktów z ksiąg do rejestru z pominięciem odpowiednio kraju urodzenia i nazwisk rodziców osób zmarłych.
3. Uzupełnianie aktów przenoszonych z ksiąg do rejestru w zakresie danych niewymaganych w przepisach dotychczasowych, a wymaganych obowiązującą ustawą, wyłącznie na podstawie dotychczasowych akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.
4. Zapewnienie każdorazowo dokładnej weryfikacji, czy wnioski o zmianę imienia lub nazwiska zawiera wszystkie dane wymienione w art. 11 ust. 1 u.z.i.n. i w razie potrzeby jego uzupełnienie o brakujące dane.

Proszę Pana Burmistrza o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Henryk Chojecki